

LOKALNE DJELATNOSTI GRADA ZADRA

Čulina, Matej

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:020421>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI UPRAVNI STUDIJ

Matej Čulina

LOKALNE DJELATNOSTI GRADA ZADRA

Završni rad

Šibenik, 2020.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI UPRAVNI STUDIJ

LOKALNE DJELATNOSTI GRADA ZADRA

Završni rad

Kolegij: Lokalna samouprava

Mentor: Ivan Rančić, mag. iur., v. pred.

Student: Matej Čulina

Matični broj studenta: 1219057287

Šibenik, rujan 2020.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POVIJESNA I GEOGRAFSKA OBILJEŽJA GRADA ZADRA.....	2
2.1. POVIJEST GRADA ZADRA.....	2
2.2. GEOGRAFSKA OBILJEŽJA GRADA ZADRA	6
3. LOKALNA SAMOUPRAVA GRADA ZADRA	8
3.1. OBILJEŽJA GRADA ZADRA	9
3.1.1. GRB	9
3.1.2. ZASTAVA.....	10
3.2. TIJELA GRADA ZADRA	11
3.2.1. GRADSKO VIJEĆE.....	11
3.2.2. GRADONAČELNIK.....	12
3.3. UPRAVNA TIJELA	15
3.4. JAVNE SLUŽBE.....	15
3.5. MJESNA SAMOUPRAVA GRADA ZADRA	16
3.6. TIJELA GRADSKE UPRAVE.....	17
4. LJUDSKI POTENCIJALI	18
4.1. UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA	18
4.2. LJUDSKI POTENCIJALI GRADA ZADRA	19
5. GOSPODARSKI PROFIL GRADA ZADRA.....	22
5.1. ZAPOSLENOST PREMA PODRUČJIMA DJELATNOSTI.....	22
5.2. UKUPNI PRIHODI GOSPODARSTVA PREMA DJELATNOSTIMA.....	25
5.2.1. POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO.....	27
5.2.2. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	27
5.2.3. RUDARSTVO I VAĐENJE.....	27
5.2.4. OPSRKBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA.....	28

5.2.5. GRAĐEVINARSTVO.....	28
5.2.6. DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRPROME I USLUŽIVANJA HRANE.....	28
5.2.7. TRGOVINA NA VELIKO I MALO.....	29
5.2.8. PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	29
6. GOSPODARSKI PROFIL GRADA OSIJEKA	30
6.1. ZAPOSLENOST U PODRUČJIMA DJELATNOSTI OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE.....	30
6.2. UKUPNI PRIHODI GOSPODARSTVA PREMA DJELATNOSTIMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE.....	33
6.3. USPOREDBA GOSPODARSKIH PROFILA GRADOVA ZADRA I OSIJEKA.....	34
7. ZAKLJUČAK.....	36
POPIS LITERATURE.....	37
POPIS SLIKA.....	39
POPIS TABLICA	39

Veleučilište u Šibeniku

Završni rad

Upravni odjel

Preddiplomski stručni upravni studij

LOKALNE DJELATNOSTI GRADA ZADRA

Matej Čulina

Adresa, matejculina60@gmail.com

Sažetak rada: Grad Zadar je središte Zadarske županije. Smješten je na Jadranskoj obali i drugi je grad po broju stanovnika u Dalmaciji, a peti u Republici Hrvatskoj. Zbog svog geografskog smještaja, bogate povijesti i kulture razvio se u grad koji privlači mnogo domaćih i stranih gostiju. Samim time gospodarstvo grada Zadra je orijentirano ka turizmu, uslužnim djelatnostima, te ostalim djelatnostima koje su usko povezane s turizmom.

U ovome radu će se opisati grad Zadar, njegova geografska i povijesna obilježja, lokalna samouprava i djelatnosti kojima se bave stanovnici grada i županije. Napravit će se usporedba između Zadra i Osijeka po broju zaposlenosti prema djelatnostima gdje će se vidjeti različitosti gospodarstva pojedinih gradova.

(30 stranica/ 13 slika/ 5 tablica/ 12 literaturnih navoda/ jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: Grad Zadar, izvršne institucije, lokalne djelatnosti, lokalna samouprava, upravna tijela

Mentor: Ivan Rančić, mag. iur., v. pred.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Department of Administrative Law

Professional Undergraduate Studies in Administrative Law

LOCAL ACTIVITIES OF THE CITY OF ZADAR

Matej Čulina

Adresa, matejculina60@gmail.com

Abstract: The city of Zadar is the center of Zadar County. It is located on the Adriatic coast and is the second most populous city in Dalmatia, and the fifth in the Republic of Croatia. Due to its geographical location, rich history and culture, it has developed into a city that attracts many domestic and foreign guests. Therefore, the economy of the city of Zadar is oriented towards tourism, service activities, and other activities that are closely related to tourism.

This paper will describe the city of Zadar, its geographical and historical features, local self-government and the activities of the inhabitants of the city and the county. A comparison will be made between Zadar and Osijek in terms of the number of employment by activities, where the differences in the economy of individual cities will be seen.

(30 pages/ 13 figures/ 5 tables/ 12 references/ original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic of Šibenik

Keywords: The city of Zadar, executive institutions, local activities, local administrations, administrative bodies

Mentor: Ivan Rančić, mag. iur., v. pred.

1. UVOD

Zadar je prije Domovinskog rata bio jedno od industrijskih središta Republike Hrvatske. Raznovrsna industrija Zadru je pomogla pri oporavku nakon rata. Izgradnja autoceste Zagreb – Split dodatno je pomogla pri povezivanju Zadra s ostatkom zemlje, a morsku povezanost s Italijom i Sredozemljem je ostvarena izgradnjom luke Gaženica.

Danas je Zadar turističko-povijesni centar Dalmacije s bogatom povijesti, kulturom i turističkom ponudom. Kao i u ostatku Dalmacije, Zadarske lokalne djelatnosti se oslanjaju na turizam, ali i na trgovinu, industriju, obrazovanje, prijevoz, te kulturne i političke djelatnosti.

U ovome završnom radu obradit će se glavne lokalne djelatnosti Zadra, opisat će se na koji način koja djelatnost pridonosi napretku grada, odnosno koja djelatnost ima najveći udio u zaposlenosti i prihodima, te će se napraviti osvrt na lokalnu samoupravu i upravne odjele grada Zadra. Statistički podaci usporedit će se s gospodarskim profilom grada Osijeka.

2. POVIJESNA I GEOGRAFSKA OBILJEŽJA GRADA ZADRA

2.1. POVIJEST GRADA ZADRA

¹Zadarsko područje naseljeno je od starijeg kamenog doba. Brojnim arheološkim istraživanjima dokazano je da ljudske naseobine na području Arbanasa i Puntamike datiraju iz doba neolitika. Ime grada Zadra potječe od naziva Jader ili Jadera, koje se prvi put spominje u mediteranskom narodu koji je obitavao na zadarskom području još prije dolaska ilirskih plemena. Dolaskom ilirskim plemena Jedar je dobio status luke koja je bila pristanište za brojne trgovačke brodove. Prvo ilirsko pleme koje se naselilo u zadarsko područje između 7. i 6. stoljeća pr. Kr. se nazivalo Liburni. Nadalje, Idasse ili Jadera se spominje prvi put 384. godine pr. Kr. na natpisu iz Farosa.

²Kroz 2. stoljeće pr. Kr. Jader koloniziraju Rimljani i koloniji daju ime Colonia Julia Jader. Pretpostavlja se da je koloniju osnovao i imenovao rimski car Julije Cezar osobno. Za vrijeme rimske kolonizacije Jader doživljava postepenu urbanizaciju i kulturni napredak. Grad dobija uličnu mrežu s izgrađenim cestama koje su dijelile grad na kvartove – insule. Osim toga izgrađen je i glavni gradski trg – forum i kapitol s hramom. Cijeli Jader je bio zaštićenim visokim, debelim zidinama i kulama. Urbanizacija je dovršena izgradnjom vodovoda i kanalizacijskog sustava.

Slika 1 – Zadarski forum

Izvor: <https://www.absolute-croatia.com/zadar-region/zadar/attractions/item/the-roman-forum>

¹ Suić, M., Zadar u starom vijeku, Filozofski fakultet Zadar, 1981.

² Suić, M., Zadar u starom vijeku, Filozofski fakultet Zadar, 1981.

Nakon kolonijalnog razdoblja dolazi do stagnacije Zadra. Početkom ranog srednjog vijeka grad naseljavaju Istočni Goti. Prodorom Istočnih Gota i ostalih barbarskih plemena i naroda grad je osiromašio. Nadalje, u 6. stoljeću je područje Zadra pogodio vrlo jak potres koji je razorio većinu rimskih građevina. Materijal iz uništenih građevina je kasnije poslužio kao građevni materijal za nove nastambe i građevine te je time uništen veliki dio ostataka rimske arhitekture u Zadru. Do 6. stoljeća u Zadru se razvija kršćanstvo, grade se brojni sakralni objekti te bazilika s krstionicom. Konačnim raspadom Zapadnog Rimskog Carstva, povlače se Istočni Goti iz zadarskog područja i ostatka Dalmacije. Zadar preuzima Bizant, a prodorom Slavena i Avara početkom 7. stoljeća Zadar postaje glavni grad Dalmacije, pošto je tadašnji centar Salona bio razoren. Tu ulogu je grad Zadar zadržao sve do kraja prvog svjetskog rata 1918. godine.

Zadar ponovno postaje trgovačko i pomorsko središte u 9. stoljeću za vrijeme biskupa Donata, za čije je vrijeme sagrađen simbol i spomenik grada Zadra crkva sv. Donata.

Slika 2 – Crkva sv. Donata

Izvor: <https://direktno.hr/domovina/prevenција-zbog-sirenja-zaraze-restart-koalicija-odgodila-aktivnosti-u-zadru-198130/>

³Kao takav postaje konkurencija moćnoj Veneciji. Mlečani zbog toga počinju ratovati sa Zadrom te ga prvi put zauzimaju 1000. godine. Zadar je posebice stradao 1202. godine kada su

³ Klaić, N., Petricioli, I., Zadar u srednjem vijeku, Filozofski fakultet Zadar, 1976.

Mlečani pod vodstvom dužda Enrica Dandola iskoristili križare kao vojnu silu za razaranje i pljačku. Kako su križari napali kršćanski grad, Hrvatsko-ugarski kralj Emerik je osudio križare. Tek 1358. godine je potpisan mir, a Zadar je došao pod hrvatsko-ugarsku vlast. Iako je kroz prethodna 3 stoljeća pretrpio brojna ratovanja i razaranje, Zadar je sačuvao status trgovačkog i političkog središta. Osim toga, na zadarskom području su sagrađeni brojne crkve, samostani, palače moćnijih obitelji, škrinja sv. Šimuna. Posebno valja istaknuti da je 1396. godine u tadašnjem Zadru osnovano prvo sveučilište na hrvatskom teritoriju. Sveučilište su osnovali Dominikanci.

Slika 3 – Škrinja sv. Šimuna

Izvor: <https://www.rtl.hr/zivotistil/edukacija/3589229/skrinja-sv-simuna/>

⁴1409. godine Zadar je prodan Veneciji za 100 000 dukata i tako po drugi put pada pod mletačku vlast. Politička i gospodarska autonomija je značajno ograničena unatoč brojnim pobunama zadarskog plemstva. U tom razdoblju treba istaknuti rođenje jednog od najpoznatijih hrvatskih kipara Juraja Matejeva Dalmatinca, koji je možda najpoznatiji po gradnji šibenske katedrale **Error! Reference source not found.**

Kroz 16. i 17. stoljeće Zadar nailazi na novu opasnost. Turska vojska je zauzela zadarsko zaleđe, a Zadar počinje s novim gradnjama gradskih zidina i utvrda. Kroz 2 stoljeća Zadar je odolijevao turskim napadima. Osim Turaka tu je bila i epidemija kuge koja je u više navrata

⁴ Klaić, N., Petricioli, I., Zadar u srednjem vijeku, Filozofski fakultet Zadar, 1976.

kroz 150 godina desetkovala stanovništvo. Međutim, unatoč kugi te brojnim opsadama i napadima u Zadru se razvijala kultura i književnost.

Padom Venecije 1797. godine Zadar je pripojen Austriji, ali već 1806. godine ga osvaja Francuska. Francuska vladavina je trajala 7 godina, ali u tom vremenu je obnovljeno zadarsko sveučilište, počele su se tiskati prve novine na hrvatskom jeziku (Kraljski Dalmatin), te su osnovane brojne nove institucije.

Slika 4 – Sveučilište u Zadru

Izvor: <https://www.unizd.hr/europeanstudies/home>

⁵Nakon kratke francuske vladavine 1813. godine Austrija ponovno osvaja Zadar čija je vladavina potrajala sve do 1918. godine. Za vrijeme austrijske vlasti Zadar dobija gimnaziju, javi perivoj, Narodni muzej i prometnu povezanost sa Zagrebom i Bečom. Došlo je novo razdoblje urbanizma, te kulturnog i nacionalnog preporoda u Zadru i cijeloj Dalmaciji **Error!**
Reference source not found..

Završetkom prvog svjetskog rata Austro-Ugarska Monarhija se raspala a Zadar je pripojen Italiji kao istočnojadranska enklava ili oblast. 1921. je proglašen slobodnom lukom. Grad doživljava talijanizaciju i iseljavanje stanovništva. U drugom svjetskom ratu Zadar opet trpi

⁵ Balog, Z., Zadar: Tisućljetna metropola istočne obale Jadrana, Izdavačka kuća Veda, Križevci, 2018.

teška razaranja od savezničke vojske. Oko 80% povijesne jezgre grada je uništeno. Nakon drugog svjetsko rata Zadar je napokon vraćen Hrvatskoj kao razoren i opustošen grad.

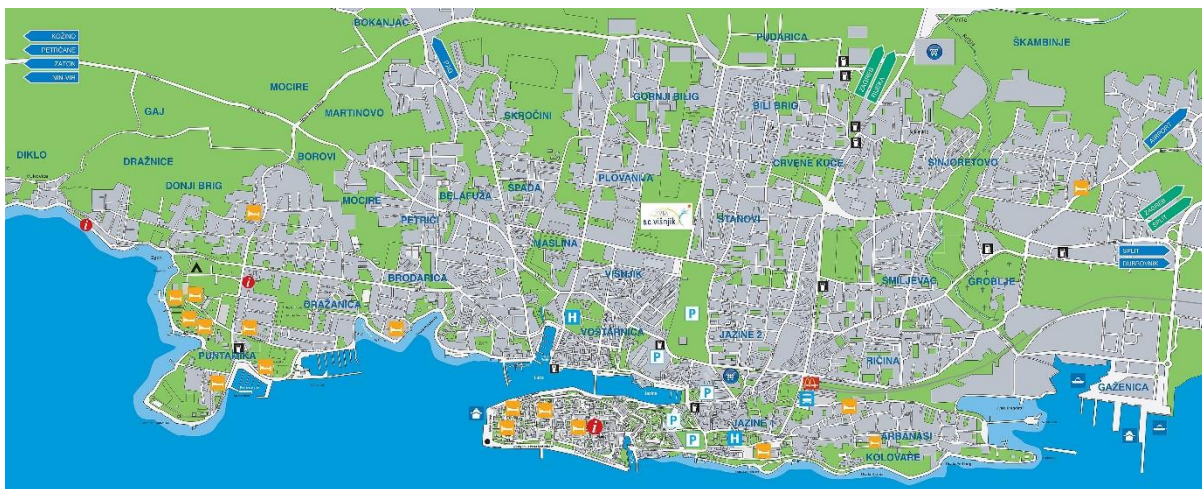
Slijedi period novog obnavljanja i razvoja grada u kulturni i trgovački centar, prometnog povezivanja željezničkom prugom. Zadarski napredak trajao je sve do Domovinskog rata kada je u više navrata doživio razaranja, ali nije osvojen. 1993. Zadarsko zaleđe je oslobođeno u vojnoj akciji Maslenica. Povremeni napadi su trajali sve do 1995. godine kada je operacijom Oluja završen je rat u Hrvatskoj.

2.2. GEOGRAFSKA OBILJEŽJA GRADA ZADRA

⁶Grad Zadar je hrvatski grad smješten uz Jadransko more. Najveći je grad Zadarske županije koja je smještena na sjeveru Dalmacije, odnosno sjeverozapadnom dijelu Ravnih Kotara.

⁷Zauzima površinu od 25 km² i prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine u Zadru živi 78 135, a u županiji 170 017 ljudi. Prema tim brojkama, Zadar je drugi najveći grad u Dalmaciji, odnosno peti najveći grad u Republici Hrvatskoj.

Slika 5 – Karta grada Zadra

Izvor: <http://www.orangesmile.com/travelguide/zadar/high-resolution-maps.htm>

⁸Zadar ima veliku važnost u cestovnom i željezničkom prometnom povezivanju sjevera i juga zemlje. Autocesta A-1 povezuje Zadarsku županiju s europskom cestovnom mrežom. Zračna luka Zadar izravno povezuje grad Zadar s oko 40 europskih gradova. Pomorski promet je također bitan zbog povezivanja dužjadranskog obalnog pravca. Luka Gaženica je izravno

⁶ Geografske specifičnosti Zadarske županije

⁷ Zadar, <https://www.adria-planet.com/i/croatia/zadar>, 08.08.2020

⁸ Geografske specifičnosti Zadarske županije

povezana s autocestom A-1. To je čini pomorskim čvorištem na Jadranskom moru i pruža potencijalni razvoj brojnih uslužnih djelatnosti. Međunarodna povezanost je odvijena trajektnim pravcem Zadar-Ancona.

Zadarska županija, pa tako i grad Zadar, imaju velike vodne rezerve od rijeka Krke, Zrmanje, Vranskog jezera i ostalih manjih vodotoka bilo nadzemnih ili podzemnih.

Slika 6 – Luka Gaženica

Izvor: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/ogromno-priznanje-u-najprestiznijem-svjetskom-izboru-zadarska-luka-gazenica-proglasena-lukom-godine-2019-9346502>

3. LOKALNA SAMOUPRAVA GRADA ZADRA

⁹Grad Zadar je pravna osoba sa sjedištem na adresi Zadar, Narodni trg 1. Sva upravna tijela Grada Zadra imaju pečate čija se uporaba i čuvanje određuje odlukom Gradskog vijeća. ¹⁰Grad Zadar je jedinica lokalne samouprave utvrđena Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Granice Grada Zadra su određene rubnim granicama katastarskih općina. Naselja koja čine područje Grada Zadra su:

- Babindub
- Brgulje
- Crno
- Ist
- Kožino
- Mali Iž
- Molat
- Olib
- Petrčane
- Premuda
- Rava
- Silba
- Veli Iž
- Zadar
- Zapuntel

Grad Zadar ima grb, zastavu, počasni lanac gradonačelnika i svečanu pjesmu. Njihov opis i uporabu te zaštitu utvrđeni su odlukom Gradskog vijeća. Grad Zadar ima svoj dan – 24. studenog, Dan Sv. Krševana, zaštitnika Grada Zadra.

⁹ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 3

¹⁰ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 2

3.1. OBILJEŽJA GRADA ZADRA

3.1.1. GRB

¹¹Grb Grada Zadra temelji se na povijesnom gradskom grbu. Ima oblik poluokruglog štita u kojem je na crvenoj pozadini na konju vitez u zlatnom oklopu. Vitez predstavlja zadarskog zaštitnika Sv. Krševana. Vitez se nalazi na propetom konju, u desnoj ruci drži zlatno koplje, u lijevoj štit, a za pojasom mač u koricama. Iza konjanika se nalaze zidine, a ispod zidina plavo more. Primjerak posebnog dokumenta na kojem je prikazan grb čuva se u Državnom arhivu.

Gradski grb se rabi:

1. Na službenim aktima Gradskog vijeća i Gradonačelnika, ispred naziva jedinice lokalne samouprave
2. Na diplomama, poveljama i priznanjima koje dodjeljuje Gradsko vijeće i Gradonačelnik
3. Za potrebe fizičkih i pravnih osoba ako to nije u suprotnosti s interesima Grada
4. U službenim prostorijma Grada uz državni grb

U Gradu Zadru ne smije se javno isticati dotrajali, poderani ili na bilo koji drugi način oštećen grb.

Slika 7 – Grb Grada Zadra

Izvor: <https://www.grad-zadar.hr/grb-i-zastava-87/>

¹¹ Grb i zastava Grada Zadra

3.1.2. ZASTAVA

¹²Grad Zadar ima zastavu i svečanu zastavu (gonfalon). Zastava je plave boje s omjerom dimenzija dužine i širine 2:1. U sredini se nalazi gradski grb koji je obrubljen zlatnim obrubom. Svečana zastava se izrađuje od atlasa ili svile te se rabi u svečanim prigodama. Dimenzije su joj 1,30 X 2 m. Cijela zastava je obrubljena zlatnom vrpcom i ukrašena zlatnim čašicama pri vrhu i resicama na dnu zastave. Pri dnu je dvostruko zarezana do trećine visine zastave. Ima tri repa na kojima su uslikani motivi sa šrkinje Sv. Šime u Zadru. U sredini se nalazi zlatom obrubljen gradski grb, a iznad grba je zlatnim slovima upisano „Grad Zadar“. Gradska zastava se ističe:

1. Prigodom obilježavanja Dana grada
2. Prigodom održavanja javnih skupova u Gradu, a u skladu s pravilima i običajima održavanja takvih skupova
3. Prigodom održavanja sjednica Gradskog vijeća
4. U drugim prigodama ako uporaba nije u suprotnosti ove odluke i zakona

Isto kao i grb, u Gradu Zadru ne smije se javno isticati dotrajala, poderana ili na bilo koji drugi način oštećena zastava.

Slika 8 – Zastava Grada Zadra

Izvor: <https://www.grad-zadar.hr/grb-i-zastava-87/>

¹² Grb i zastava Grada Zadra

3.2. TIJELA GRADA ZADRA

3.2.1. GRADSKO VIJEĆE

¹³Gradsko vijeće je predstavničko tijelo građana Grada Zadra i tijelo lokalne samouprave. Unutar okvira svojih prava i dužnosti ono donosi opće i ostale akte te obavlja poslove u skladu s Ustavom, zakonom i Statuom Grada Zadra. Gradsko vijeće Grada Zadra ima 31 člana. Može imati i više od 31 člana (vijećnika) ako je zastupljenost nacionalnih manjina unutar vijeća manja od određenog broja. Gradsko vijeće ima predsjednika i dva potpredsjednika koji se biraju većinom glasova svih članova Gradskog vijeća [12].

¹⁴Gradsko vijeće ima sljedeće nadležnosti:

1. Donosi Statut Grada
2. Donosi Poslovnik Gradskog vijeća
3. Donosi odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga Grada Zadra
4. Donosi gradski proračun, izmjene i dopune proračuna, odluku o izvršenju proračuna, godišnje izvješće o izvršenju proračuna i polugodišnje izvješće o izvršenju proračuna
5. Donosi odluku o privremenom financiranju
6. Odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina Grada Zadra i drugom raspolaganju imovinom čija pojedinačna vrijednost prelazi 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđenju pokretnina i nekretnina odnosno drugom raspolaganju imovinom, odnosno čija je pojedinačna vrijednost veća od milijun kuna
7. Odlučuje o davanju suglasnosti ili jamstva za zaduživanje pravnim osobama čiji je osnivač Grad Zadar za iznose iznad milijun kuna
8. Utvrđuje programe razvoja pojedinih djelatnosti i javnih potreba važnih za Grad Zadar
9. Osniva radna tijela, bira i razrješuje članove tih tijela
10. Bira, imenuje i razrješuje druge osobe određene zakonom, drugim propisom ili ovim Statutom
11. Donosi odluku o ustrojstvu i djelokrugu rada upravnih tijela
12. Osniva trgovačka društva, ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih,

¹³ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 26

¹⁴ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 27

13. društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za Grad Zadar, te odlučuje o njihovim
14. statusnim promjenama i preoblikovanjima u skladu sa zakonom
15. Odlučuje o zajedničkom obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga s drugim jedinicama lokalne samouprave
16. Odlučuje o preuzimanju poslova iz nadležnosti Zadarske županije
17. Donosi prostorni plan i druge planove prostornog uređenja
18. Odlučuje o dugoročnom zaduživanju Grada Zadra uzimanjem kredita, zajmova i izdavanjem vrijednosnih papira,
19. Daje suglasnost na prijedlog financijskog plana izvanproračunskih korisnika Grada Zadra, zajedno s donošenjem proračuna Grada Zadra
20. Daje suglasnost na polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskih korisnika Grada Zadra, zajedno s polugodišnjim i godišnjim izvještajem o izvršenju proračuna Grada Zadra
21. Odlučuje o davanju koncesija, o povjeravanju obavljanja komunalnih poslova putem ugovora, o osnivanju vlastitih pogona sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu, te odlučuje o prijenosu i preuzimanju osnivačkih prava u skladu sa zakonom
22. Odlučuje o suradnji s drugim jedinicama lokalne samouprave
23. Odlučuje o pristupanju nacionalnim i međunarodnim udruženjima
24. Odlučuje o dodjeli javnih priznanja,
25. Odlučuje o raspisivanju lokalnog referenduma,
26. Donosi pojedinačne i druge akte iz samoupravnog djelokruga Grada Zadra u skladu sa zakonom
27. Obavlja i druge poslove koji su mu zakonom, ovim Statutom ili drugim propisom stavljeni u nadležnost.

3.2.2. GRADONAČELNIK

¹⁵Gradonačelnik zastupa Grad i nositelj je izvršne vlasti Grada Zadra. Izabran je sukladno zakonu na izborima, isto kao i njegovi zamjenici. Odgovoran je za ustavnost i zakonitost

¹⁵ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 35

obavljanja poslova koji su u njegovom djelokrugu i za ustavnost i zakonitosti akata upravnih tijela Grada.

¹⁶Gradonačelnik obavlja izvršnu vlast prema sljedećim točkama:

1. Predlaže Gradskom vijeću donošenje općih i drugih akata, te je jedini ovlašten predlagatelj proračuna grada
2. Donosi opće i pojedinačne akte kada je na to ovlašten propisima
3. Daje mišljenja o prijedlozima akata koje Gradskom vijeću podnose drugi ovlašteni predlagatelji
4. Izvršava i osigurava izvršavanje općih akata Gradskog vijeća
5. Utvrđuje prijedlog gradskog proračuna, izmjena i dopuna proračuna, odluke o izvršenju proračuna, godišnjeg izvješća o izvršenju proračuna i polugodišnjeg izvješća o izvršenju proračuna
6. Odgovoran je za planiranje i izvršenje proračuna
7. Upravlja nekretninama, pokretninama i imovinskim pravima u vlasništvu Grada u skladu sa zakonom, ovim Statutom i općim aktom Gradskog vijeća
8. Odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina Grada Zadra i drugom raspolaganju imovinom, čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina, odnosno drugom raspolaganju imovinom, a najviše do 1.000.000,00 kuna
9. Odlučuje o davanju suglasnosti ili jamstava za zaduživanje pravnim osobama čiji je osnivač Grad Zadar za iznos do milijun kuna
10. Pravlja prihodima i rashodima Grada u skladu sa zakonom, ovim Statutom i općim aktima Gradskog vijeća
11. Upravlja raspoloživim novčanim sredstvima na računu proračuna Grada
12. Može imenovati savjetnike u pojedinim područjima
13. Donosi pravilnik o unutarnjem redu za upravna tijela Grada
14. Imenuje i razrješava pročelnike upravnih tijela Grada
15. Imenuje i razrješava predstavnike Grada Zadra u tijelima javnih ustanova i drugih pravnih osoba kojih je Grad Zadar osnivač, osim ako posebnim zakonom nije drugačije

¹⁶ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 36

određeno, a odluku o imenovanju i razrješenju dužan je objaviti u prvom broju Glasnika Grada Zadra koji slijedi nakon donošenja te odluke

16. Utvrđuje plan prijema u službu u upravna tijela Grada
17. Čini skupštinu trgovačkih društava kojih je Grad Zadar osnivač
18. Član je skupštine trgovačkih društava kojih je Grad Zadar suosnivač
19. Predlaže izradu prostornog plana kao i njegove izmjene i dopune na temelju obrazloženih i argumentiranih prijedloga fizičkih i pravnih osoba.
20. Usmjerava djelovanje upravnih tijela Grada Zadra u obavljanju poslova iz njihovog samoupravnog djelokruga te obavlja nadzor nad zakonitošću njihovog rada
21. Podnosi Gradskom vijeću odgovarajuća izvješća
22. Zaključuje ugovore i druge pravne poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima
23. Obavlja nadzor nad zakonitošću rada tijela mjesnih odbora
24. Daje punomoći za zastupanje Grada Zadra, u pojedinim stvarima
25. Obavlja druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost zakonom, drugim propisom, ovim Statutom ili drugim općim aktom.

¹⁷Gradonačelnik u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga Grada Zadra ima pravo obustaviti od primjene opći akt Gradskog vijeća. Ako ocjeni da je tim aktom povrijeđen zakon ili drugi propis gradonačelnik će donijeti odluku o obustavi općeg akta u roku od 8 dana od dana donošenja općeg akta. Gradonačelnik ima pravo zatražiti od Gradskog vijeća da u roku od 8 dana od donošenja odluke o obustavi otkloni uočene nedostatke u općem aktu. Ako Gradsko vijeće ne otkloni uočene nedostatke gradonačelnik je dužan bez odgode o tome obavijestiti predstojnika Ureda državne uprave u Zadarskoj županiji i dostaviti mu odluku o obustavi općeg akta.

¹⁸Gradonačelnik ima dva zamjenika. Gradonačelnika u slučaju duže odsutnosti ili drugog razloga spriječenosti u obavljanju dužnosti, zamjenjuje jedan od zamjenika kojeg odredi Gradonačelnik.

¹⁹Zamjenik Gradonačelnika, na temelju pisanog ovlaštenja gradonačelnika, obavlja poslove iz njegova djelokruga. Gradonačelniku ne prestaje odgovornost za obavljanje poslova iz njegova djelokruga koje je povjerio zamjeniku.

¹⁷ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 39

¹⁸ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 40

¹⁹ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 41

²⁰Gradonačelniku i zamjenicima gradonačelnika mandat prestaje po sili zakona u slučajevima propisanim posebnim zakonom. Pročelnik upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose će u roku od 8 dana obavijestiti Vladu Republike Hrvatske o prestanku mandata gradonačelnika radi raspisivanja prijevremenih izbora za novog gradonačelnika, u slučajevima propisanim zakonom. Ako je mandat gradonačelnika prestao nakon isteka dvije godine mandata, dužnost gradonačelnika do kraja mandata obnašat će njegov zamjenik koji je na kandidaturi za izbor gradonačelnika bio prvi naveden iza kandidata za gradonačelnika. Ako prestane mandat samo zamjeniku, odnosno zamjenicima gradonačelnika prijevremeni izbori neće se raspisati. Ako prestane mandat zamjeniku koji obnaša dužnost gradonačelnika raspisat će se prijevremeni izbori za gradonačelnika i njegovog zamjenika, a do provedbe prijevremenih izbora dužnost gradonačelnika obnašat će povjerenik Vlade Republike Hrvatske.

3.3. UPRAVNA TIJELA

²¹Upravna tijela se osnivaju radi obavljanja poslova iz samoupravnog djelokruga Grada Zadra, utvrđenih zakonom i Statutom, te obavljanja poslova državne uprave koji su zakonom prenijeti na Grad. Osniva ih ili ukida Gradsko vijeće te uređuje njihovo ustrojstvo, djelokrug i ostala pitanja važna za rad. Ustrojena su kao upravni odjeli kojima upravljaju pročelnici imenovani od gradonačelnika. Samostalna su u okviru svog djelokruga. Za zakonitost obavljanja svojih poslova, njihovu točnost i pravodobnost su odgovorni gradonačelniku.

3.4. JAVNE SLUŽBE

²²Grad Zadar osigurava obavljanje javnih službi koje zadovoljavaju svakodnevne potrebe građana. To su službe na području komunalnih, gospodarskih i društvenih djelatnosti u skladu sa zakonom. Za obavljanje ovih djelatnosti osnivaju se vlastiti pogoni i ustanove putem koncesija ili putem ugovora o povjerenju poslova fizičkim i pravnim osobama. Njihov rad prati gradonačelnik, daje im preporuke i poduzima potrebne mjere.

²⁰ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 42

²¹ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 47

²² Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 51

3.5. MJESNA SAMOUPRAVA GRADA ZADRA

²³Mjesnu samoupravu čine mjesni odbori koji se osnivaju kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima koji imaju svakodnevni neposredan utjecaj na život i rad građana. Svaki mjesni odbor je pravna osoba.

Na području Grada Zadra mjesni odbori su sljedeći:

Arbanasi, Bili brig, Bokanjac, Brodarica, Brgulje, Crno, Crvene kuće, Diklo, Dračevac, Gaženica, Ist, Jazine I, Jazine II, Kožino, Maslina, Mali Iž, Mali Iž – Porovac, Mala Rava, Molat, Novi Bokanjac, Olib, Petrčane, Ploča, Plovanija, Poluotok, Premuda, Puntamika, Ričina, Smiljevac, Silba, Stanovi, Veli Iž, Vela Rava, Vidikovac, Višnjik, Voštarnica, Zapuntel.

²⁴Tijela mjesnog odbora su vijeće mjesnog odbora i predsjednik vijeća mjesnog odbora. Za člana vijeća mjesnog odbora može biti biran građanin koji ima biračko pravo i prebivalište na području mjesnog odbora čije se vijeće bira.

Članovi vijeća mjesnog odbora biraju se na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, razmjernim izbornim sustavom. Postupak izbora članova vijeća mjesnog odbora uređuje Gradsko vijeće općim aktom, odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

Izbore za članove vijeća mjesnih odbora raspisuje Gradsko vijeće. Mandat članova vijeća mjesnog odbora traje četiri godine. Broj članova mjesnog odbora određuje se prema broju stanovnika mjesnog odbora. Vijeće mjesnog odbora ima: - pet članova u mjesnom odboru koji ima do 2.000 stanovnika, - sedam članova u mjesnom odboru koji ima od 2.000 do 5.000 stanovnika. - devet članova u mjesnom odboru koji ima više od 5.000 stanovnika.

²⁵Vijeće mjesnog odbora:

1. Donosi program rada i izvješće o radu mjesnog odbora
2. Donosi plan malih komunalnih akcija i utvrđuje prioritet u njihovoj realizaciji
3. Donosi pravila mjesnog odbora
4. Donosi poslovnik o radu u skladu s ovim Statutom

²³ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 56

²⁴ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 58

²⁵ Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 08. lipnja 2018. – članak 59

5. Donosi financijski plan i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana
6. Bira i razrješava predsjednika i potpredsjednika vijeća
7. Saziva mjesne zborove građana
8. Odlučuje o korištenju sredstava namijenjenih mjesnom odboru u proračunu Grada Zadra
9. Predlaže osnivanje mjesnih odbora, odnosno daje mišljenje Gradskom vijeću o drugim inicijativama i prijedlozima za osnivanje mjesnih odbora na njegovu području
10. Suraduje s drugim mjesnim odborima na području Grada Zadra
11. Suraduje s udrugama na svom području u pitanjima od interesa za građane mjesnog odbora
12. Obavlja i druge poslove utvrđene propisima, odlukama i općim aktima Gradskog vijeća i gradonačelnika.

3.6. TIJELA GRADSKE UPRAVE

²⁶Grad Zadar je 1. kolovoza 2017. godine donio odluku o ustrojstvu upravnih tijela.

Tijela Gradske uprave su:

1. Ured Grada
2. Ured Gradonačelnika
3. Upravni odjel za prostorno uređenje i graditeljstvo
4. Upravni odjel za gospodarenje gradskom imovinom
5. Upravni odjel za gospodarstvo, obrtništvo i razvitak otoka
6. Upravni odjel za EU fondove
7. Upravni odjel za komunalne djelatnosti i zaštitu okoliša
8. Upravni odjel za financiranje
9. Upravni odjel za odgoj i školstvo
10. Upravni odjel za kulturu i šport
11. Upravni odjel za socijalnu skrb i zdravstvo
12. Upravni odjel za gradsku samoupravu i opće poslove
13. Ured za unutarnju reviziju [12].

²⁶ Grad Zadar web stranica

4. LJUDSKI POTENCIJALI

²⁷Ljudski potencijali ili ljudski resursi proučavaju „ljudski kapital“, odnosno označivanje i kategoriziranje vještina i sposobnosti kojima se ljudi koriste u zaposlenju i pridonose ekonomiji. Engleski izraz za ljudske potencijale jest *human resources* koji se često spominje u literaturi. Ljudski kapital je važan element proizvodnosti rada i stvaranja nove vrijednosti pa se u njega ulaže radi stjecanja ekonomske dobiti. Izraz ljudski potencijal naglašava da percepcija ljudi i ljudskog rada u suvremenim organizacijama treba imati kompleksniju i humaniju dimenziju. Dosadašnja percepcija potonjih se uglavnom temeljila na ekonomskom pristupu; ljude se gledalo kao faktor proizvodnje.

4.1. UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA

²⁸Upravljanje ljudskim potencijalima je široko definiran pojam. Uključuje menadžerske odluke koje utječu na odnose između organizacije i zaposlenika. To je disciplina utemeljena na znanjima, modelima, načelima i metodama ekonomije, filozofije i drugih znanosti. Također, bavi se osposobljavanjem i razvojem, poboljšanjem izvršenja i organizacijskim razvojem. ²⁹Uz sve to treba spomenuti usku povezanost s upravnom znanosti, pojedinim granama prava, prije svega radnog i službeničkog prava, koje se bave radnim odnosima zaposlenika u privatnim i javnim organizacijama.

Radi se o relativno mladoj disciplini koja se razvija najviše na temelju empirijskih istraživanja kako bi se provjerila teorijska istraživanja u praksi. Međutim, trenutno je mnogo neslaganja u teoriji i praktičnoj primjeni.

Upravljanje ljudskim potencijalima može promatrati i s menadžerske razine. Ono se može smatrati kao jedna u nizu zadaća u sklopu menadžerske funkcije, ali i kao samostalna zadaća. Dakle, radi se ili o menadžeru općeg tipa koji upravlja nekom organizacijom ili je na čelu cijele organizacije, ili o menadžeru koji je specijaliziran upravo za funkciju upravljanja ljudskim

²⁷ Marčetić, G., Upravljanje ljudskim potencijalima, Suvremena javna uprava, Zagreb, 2007.

²⁸ Marčetić, G., Upravljanje ljudskim potencijalima, Suvremena javna uprava, Zagreb, 2007.

²⁹ Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V., Novak Lalić, G., Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, Suvremena javna uprava, Zagreb, 2014.

potencijalima. Na izvršnoj razini upravljanje ljudskim potencijalima može biti centralizirano (specijalizirane službe, odjeli ili komisije), ali i decentralizirano (u sklopu nekih drugih službi i djelatnosti unutar organizacije ili izvan nje). Dužnost može obavljati pojedinac ili grupa izvršitelja.

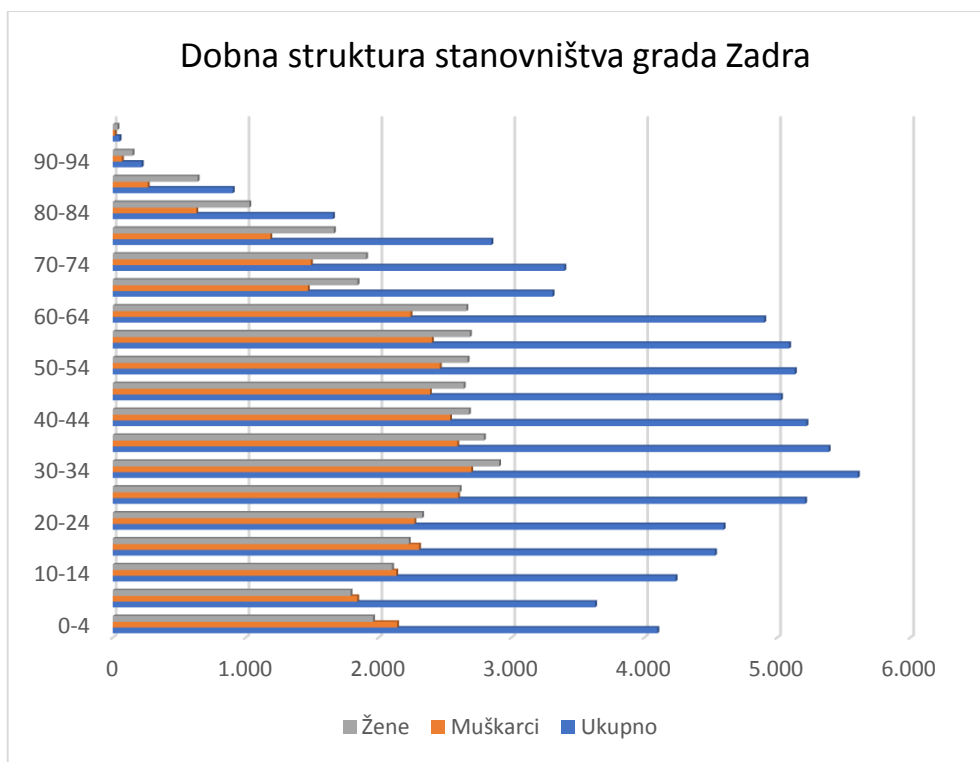
4.2. LJUDSKI POTENCIJALI GRADA ZADRA

Ljudski potencijali grada Zadra su statistički obrađeni i objavljeni u Hrvatskom zavodu za statistiku kao podaci svrstani u mnogobrojne kategorije. U narednim tablicama navedeni su neki od njih.

Prema zadnjem službenom popisu stanovništva dobra struktura grada Zadra izgledala je sljedeće:

Tablica 1 – Dobna struktura stanovništva grada Zadra

Spol	Σ	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
	75.062	4.099	3.630	4.236	4.533	4.598	5.210	5.606	5.387	5.220	5.029
M	35.733	2.140	1.840	2.134	2.305	2.270	2.599	2.698	2.593	2.539	2.387
Ž	39.329	1.959	1.790	2.102	2.228	2.328	2.611	2.908	2.794	2.681	2.642
		50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95+
		5.133	5.090	4.903	3.310	3.399	2.850	1.657	903	218	51
M		2.462	2.402	2.241	1.468	1.492	1.186	629	264	69	15
Ž		2.671	2.688	2.662	1.842	1.907	1.664	1.028	639	149	36

Slika 9 - Dobna struktura stanovništva grada Zadra

Tablicom 2 prikazan je trend zaposlenosti i nezaposlenosti stanovništva grada Zadra od 2016. do 2018. godine.

Tablica 2 – Trend zaposlenosti i nezaposlenosti

Zaposleni			Prosječan broj nezaposlenih			Stopa registrirane nezaposlenosti		
2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
43808	45449	48253	6965	5792	4826	16,00	13,30	10,70

Broj osiguranih osoba prema kategorijama prikazan je tablicom 3.

Tablica 3 – Osigurane osobe po kategorijama

Osigurane osobe pokategorijama (2018.)					
Ukupno	Aktivni radnici	Aktivni poljoprivrednici	Umirovljenici	Ostale osigurane osobe	Članovi obitelji
171991	59029	327	41703	49038	21894

Tablicom 4 prikazat će se obrazovna struktura Zadarske županije za 2019. godinu:

Tablica 4 – Obrazovna struktura

	Broj ustanova	Broj djece
Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju program predškolskog odgoja	85	5359
Osnovne škole	116	13530
Srednje škole	34	6294
Studenti upisani na stručni i sveučilišni studij		6639
Studenti koji su diplomirali/završili stručni ili sveučilišni studij		1382

5. GOSPODARSKI PROFIL GRADA ZADRA

³⁰Grad Zadar je administrativno, gospodarsko i obrazovno središte Zadarske županije. Zauzima oko 60% ekonomskog kapaciteta županije gdje ubrajamo ostvarene prihode, broj zaposlenih, izvoz te broj tvrtki. Gledano na razini države, gospodarstvo Zadra i Zadarske županije je malo. Zauzima oko 2,5 – 3% gospodarstva Republike Hrvatske. Od toga 14% otpada na turizam, čak 40% na pomorski promet te 70% ukupnih državnih kapaciteta u marikulturi, što je pokazatelj da se Zadarsko gospodarstvo zasniva uglavnom na djelatnostima u ta tri sektora.

Prema ukupnom prihodu strukturu gospodarstva Zadarske županije čine trgovina, prerađivačka industrija, ribarstvo i marikultura, turizam i brodarstvo. Zadar čini 40% nosivosti trgovačke flote u državi. To znatno utječe na život i životni standard županijskog gospodarstva i pomoraca. Zadarski uzgajivači bijele ribe i tune čine čak 72% ukupne hrvatske marikulture. Zbog svog zemljopisnog položaja, odnosno lokacija uz obalu i na otocima, postoji prostor za dodatno širenje ove djelatnosti.

Zemljopisni položaj i prometna povezanost su zaslužni i razvoj turizma u Zadru i Zadarskoj županiji te djelatnosti koje ga nadopunjuju. Prema zadnjim podacima kapacitet Zadarske županije jest oko 170 000 kreveta, a broj noćenja godišnje se kreće oko 14,5 milijuna. To je ujedno i 14% udjela ukupnog turizma u Hrvatskoj.

5.1. ZAPOSLENOST PREMA PODRUČJIMA DJELATNOSTI

³¹Prema podacima iz Državnog zavoda za statistiku ukupni broj zaposlenih ljudi u pravnim osobama u Zadarskoj županiji je iznosio 39 847. To iznosi oko 3% ukupnog broja zaposlenih ljudi u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj. Podaci se odnose na 2019. godinu, stanje zabilježeno 31.03. Podaci su prikazani tablično i grafički.

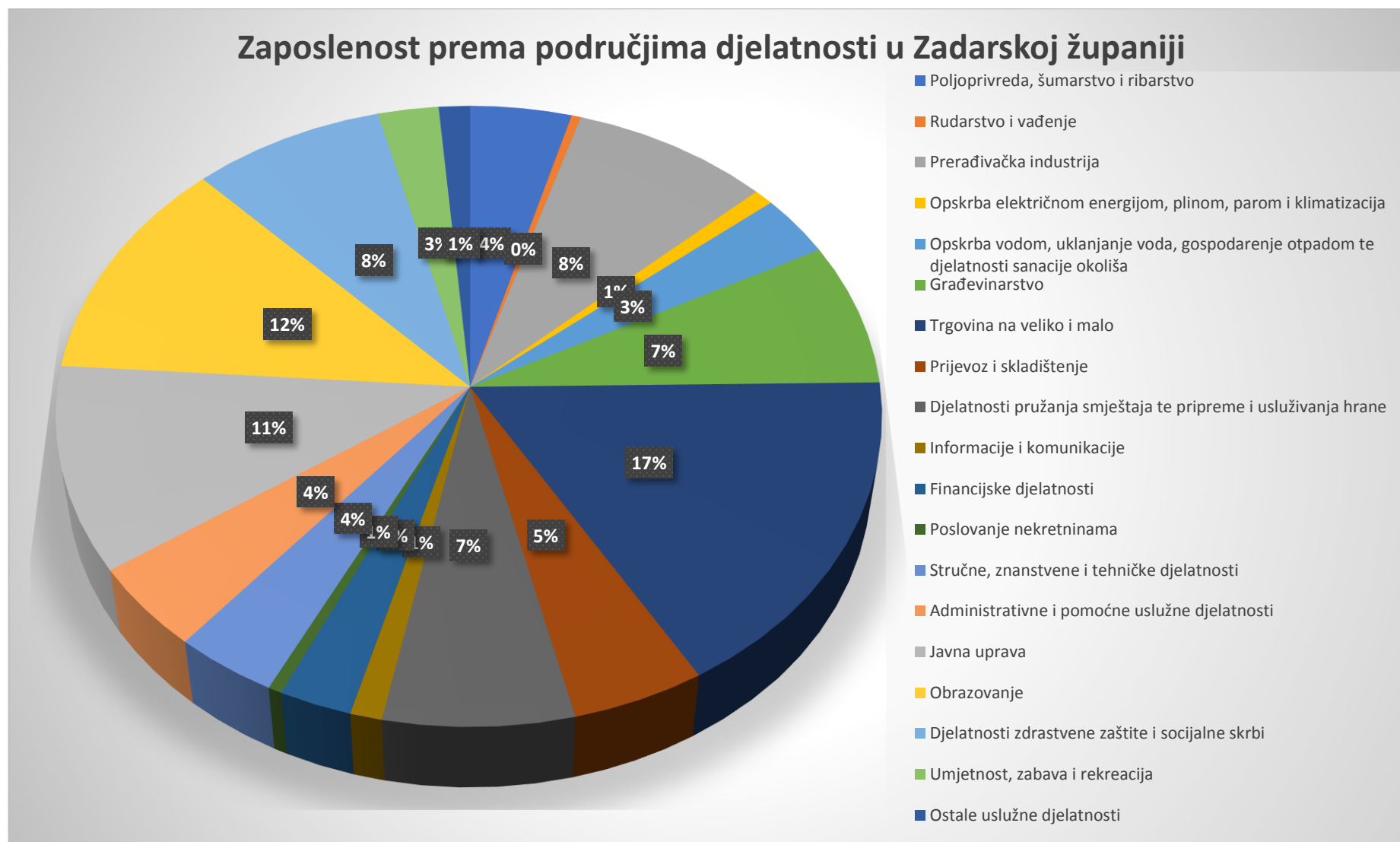
³⁰ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

³¹ Državni zavod za statistiku, Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama

Tablica 5 – Zaposlenost prema područjima djelatnosti u pravnim osobama Zadarske županije

Ukupno	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Rudarstvo i vađenje	Prerađivačka industrija	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Opskrba vodom, uklanjanje voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo	Prijevoz i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
39847	1726	158	3382	335	1290	2979	6665	1906	2722
Informacije i komunikacije	Financijske djelatnosti	Poslovanje nekretninama	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti
454	1041	201	1473	1749	4240	4678	3284	1032	532

Slika 10 - Zaposlenost prema područjima djelatnosti u pravnim osobama Zadarske županije

U usporedbi s podacima iz 2018. godine, navedeni podaci iz 2019. godine čine porast broja zaposlenih u pravnim osobama od 3,3%. Najveći udio zauzima trgovina na veliko i malo što čini 17% udjela u djelatnostima.

5.2. UKUPNI PRIHODI GOSPODARSTVA PREMA DJELATNOSTIMA

³²Gospodarstvo grada Zadra i Zadarske županije zasniva se na trgovini, turizmu, prerađivačkoj industriji, građevinarstvu, pomorskom prometu, poljoprivredi i obrtništvu kao glavnim navedenim djelatnostima. Trgovina na veliko i malo očekivano ima najveći udio u prihodima u zadarskom gospodarstvu zbog toga što zapošljava najveći udio ljudi od svih sektora.

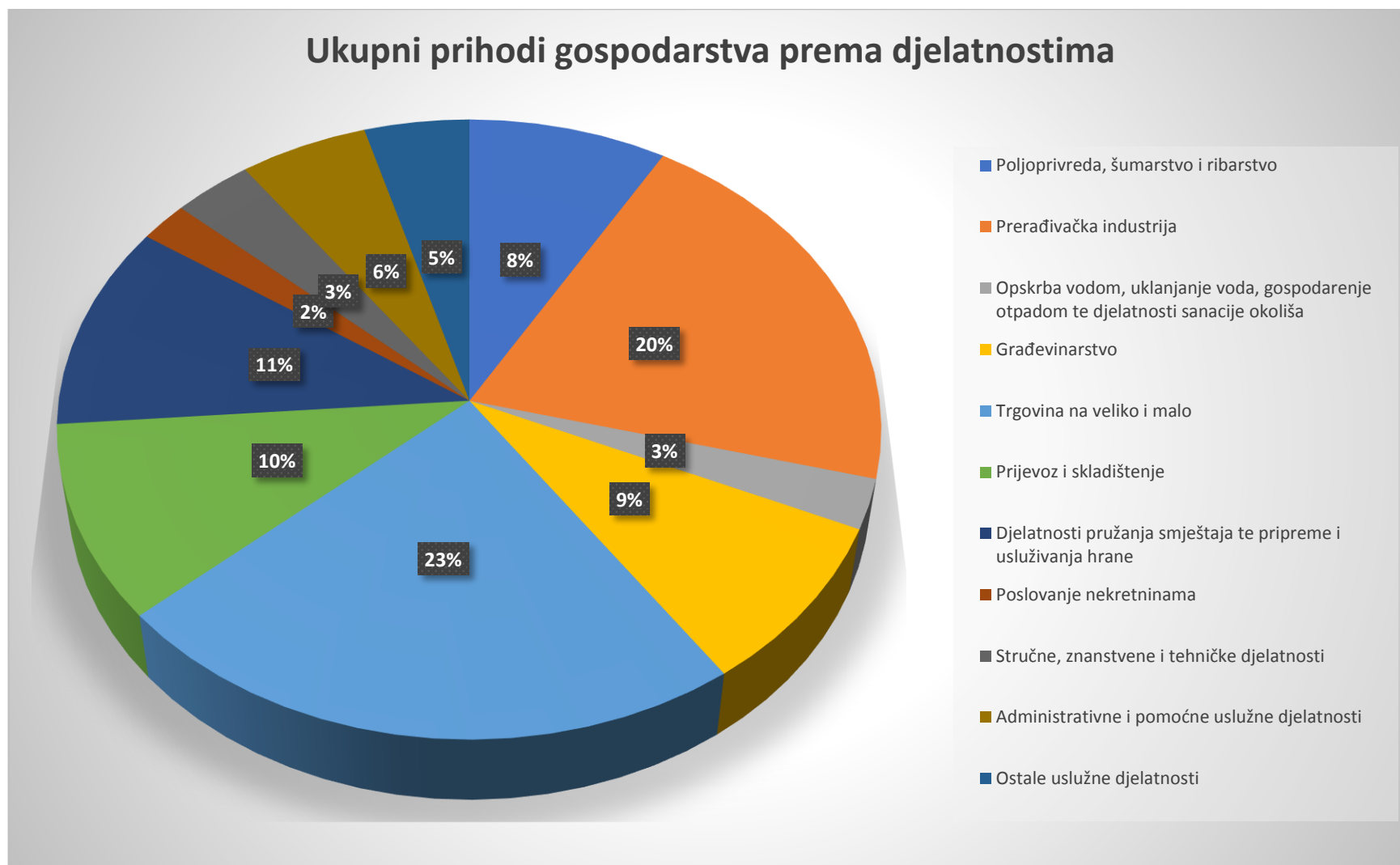
Podaci će se opet prikazati tablično i grafički te će se ukratko opisati trend pojedinog sektora, odnosno djelatnosti.

Tablica 6 - Ukupni prihodi gospodarstva prema djelatnostima Zadarske županije

Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Prerađivačka industrija	Opskrba vodom, uklanjanje voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	Građevinarstvo
8.50%	20.50%	2.60%	8.70%
Trgovina na veliko i malo	Prijevoz i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Poslovanje nekretninama
23.30%	10.20%	10.70%	2.10%
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Ostale uslužne djelatnosti	
3.40%	5.50%	4.50%	

³² Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

Slika 11 - Ukupni prihodi gospodarstva prema djelatnostima Zadarske županije

5.2.1. POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO

³³Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo u Zadru zapošljava 9,6% više ljudi u odnosu na podatke iz prethodne godine. Prihodi su povećani za 19,4%, a rashodi za 18,6% pa iz toga proizlazi profit, odnosno bruto dobit od 95,7 mil. kn, što je 30,3% više nego li prethodne godine. Također je povećana i prodaju u inozemstvu, ali je i zabilježeno smanjenje investicija u ovaj sektor djelatnosi. Domaninatne djelatnosti ovog sektora su ribarstvo i marikultura.

5.2.2. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

³⁴Prerađivačka industrija najvažnija je djelatnost industrijskog sektora. Zabilježen je u porast broja zaposlenih za 3,8% u odnosu na prethodnu godinu, a porast se vidi i u ukupnim prihodima (8,2%) te bruto dobiti (5,8%). Investicije su smanjene, a prihodi od prodaje u inozemstvu su povećani za 7,2%. Najveći broj zaposlenih je u djelatnostima proizvodnje metala i proizvodnje prehrambenih proizvoda.

5.2.3. RUDARSTVO I VAĐENJE

³⁵Broja zaposlenih u sektoru rudarstva i vađenja se smanjio za 2,6%, ali su ukupni prihodi povećani u odnosu na prethodnu godinu (4,6%), a rashodi smanjeni za 3,2%. Ostverna je bruto dobit od 0,9 mil. kn. Prihodi od prodaje u inozemstvu su povećani za 18,6% a investicije za čak 108,5%.

³³ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

³⁴ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

³⁵ Hrvatska gospodarska komora, Gospodarska kretanja Zadarske županije, Zadar, prosinac 2019.

5.2.4. OPSRKBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA

³⁶Ovaj sektor bilježi povećanje broja zaposlenih za 10%, smanjenje ukupnih prihoda za 13% i smanjenje bruto dobiti za 30,1%. Ovaj sektor predstavlja jako mali udjel u ukupnoj industriji pa isto tako ima i mali utjecaj na uspješnost sektora industrije.

5.2.5. GRAĐEVINARSTVO

³⁷Sektor građevinarstva je godinama bilo u krizi u Zadarskoj županiji te i dalje nije stabilizirano. Povećan je broj zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu za 17,2%. Ukupni prihodi su povećani za 6,8%, ali su povećani i rashodi pa je konačna razlika negativnih 92,4 mil. kn. Povećani su prihodi od prodaje u inozemstvu i rast investicija.

5.2.6. DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRPROME I USLUŽIVANJA HRANE

³⁸Ovaj sektor djelatnosti doživljava kontinuirani rast iz godine u godinu kako u fizičkom obliku tako i u financijskom. Zabilježeno je 1,92 mil. dolazaka turista i 14,49 mil. noćenja što predstavlja rekordne brojeve za Zadarsku županiju. ³⁹Također, zabilježen je porast zaposlenih od 9,5%, prihodi su porasli za 7,4%, ali su narasli i rashodi. Agregirana dobit iznosila je 146,4 mil. kn. što je za 35,8% manje od prošle godine. Prodaja u inozemstvu je porasla za 189,0% te je povećana stopa ulaganja u sektor za 16,8%.

³⁶ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

³⁷ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

³⁸ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

³⁹ Šarunić, M., Utjecaj turističke ponude grada Zadra na zadovoljstvo gostiju

5.2.7. TRGOVINA NA VELIKO I MALO

⁴⁰Ovaj sektor zapošljava najviše ljudi u Zadarskoj županiji i ostvaruje najveće prihode. Povećan je broj zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu za 12,6%, a prihodi su povećani za 71,%. Rashodi su također povećani za 12,4% pa je zabilježen gubitak od 25,7 mil. kn. ⁴¹Također, ovaj sektor bilježi povećanje prihoda od prodaje u inozemstvu za 18,5% i bruto investicija za 9,3%.

5.2.8. PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE

⁴²Ovaj sektor djelatnosti bilježi povećanje broja zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu za 8%. Ukupni prihodi su veći za 17,2%, prihodi od prodaje u inozemstvu su veći za 21,4% te bruto dobit za 28,8%. Investicije u ovaj sektor su znatno smanjene u odnosu na prethodnu godinu (79,5%).

⁴⁰ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

⁴¹ Hrvatska gospodarska komora, Gospodarska kretanja Zadarske županije

⁴² Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije

6. GOSPODARSKI PROFIL GRADA OSIJEKA

⁴³Gospodarstvo Zadra i Osijeka se uvelike razlikuje kao i sami gradovi po svojoj veličini, geografsko-povijesnim značajkama te demografiji. Dok je pojedini sektor gospodarstva jako izražen u Zadru, istovremeno u Osijeku ima jako malen udio u zaposlenosti i prihodima. Zbog takvih razlika napraviti će se kratka usporedba Zadra i Osijeka u zaposlenosti u pravnim osobama te u prihodima ostvarenim 2018. godini prema podacima iz Državnog zavoda za statistiku i Hrvatske gospodarske komore.

6.1. ZAPOSLENOST U PODRUČJIMA DJELATNOSTI OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

⁴⁴Prema podacima iz Državnog zavoda za statistiku ukupni broj zaposlenih ljudi u pravnim osobama u Osječko-baranjskoj županiji iznosi 71 355. To predstavlja rast za 2,8% u odnosu na 2018. godinu. Navedeni podaci se odnose za 2019. godinu prema stanju iz 31.03.2019. Podaci su prikazani tablično i grafički.

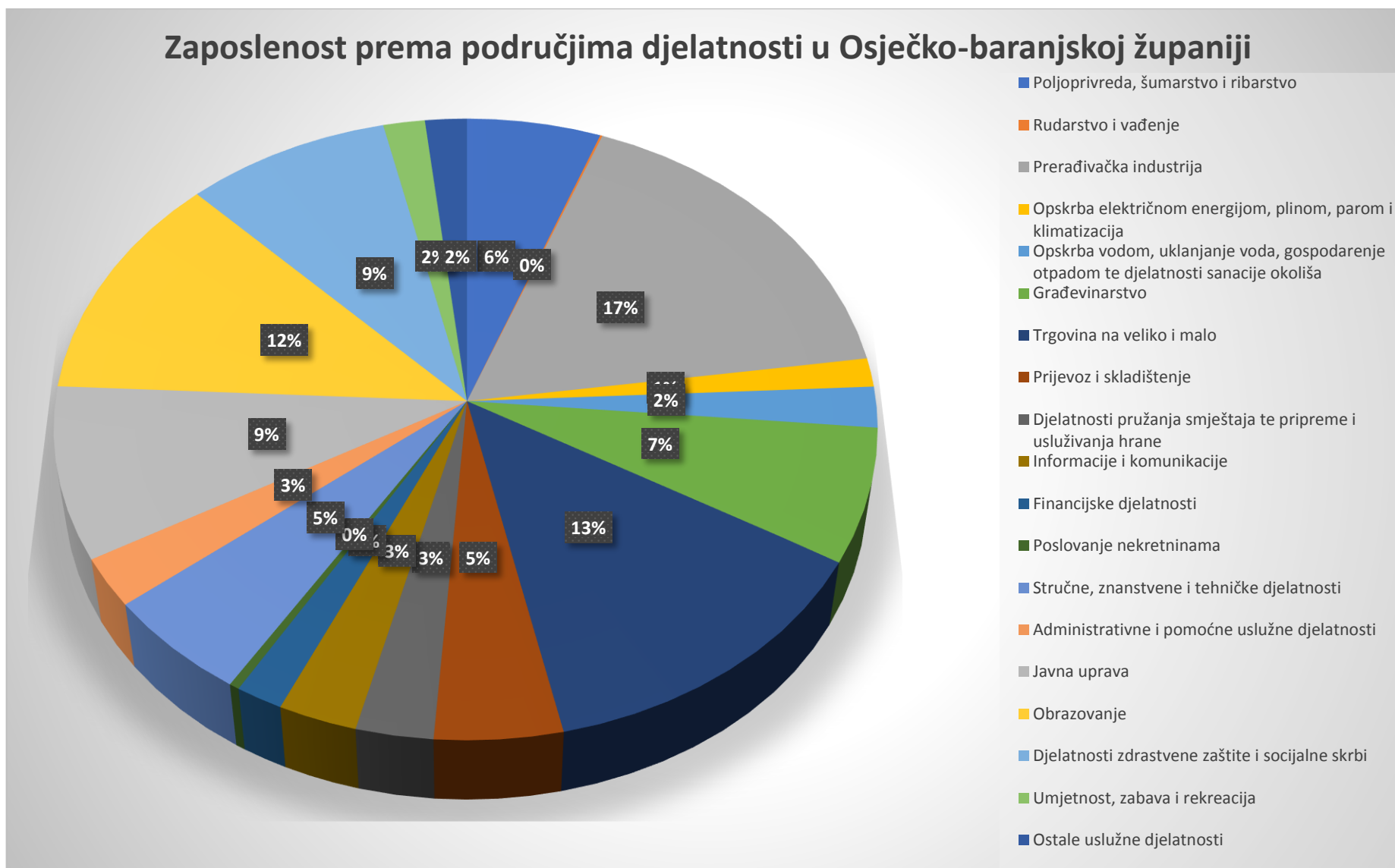
⁴³ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Osijek, gospodarski profil županije

⁴⁴ Državni zavod za statistiku, Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama

Tablica 7 - Zaposlenost prema područjima djelatnosti u pravnim osobama Osječko-baranjske županije

Ukupno	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Rudarstvo i vađenje	Prerađivačka industrija	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Opskrba vodom, uklanjanje voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo	Prijevoz i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
71355	4082	65	12089	1064	1512	4970	9444	3291	1992
Informacije i komunikacije	Financijske djelatnosti	Poslovanje nekretninama	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Umjetnost, zabava i rekreacija	Ostale uslužne djelatnosti
2037	1227	263	3850	1807	6373	8500	6249	1268	1272

Slika 12 - Zaposlenost prema područjima djelatnosti u pravnim osobama Osječko-baranjske županije

6.2. UKUPNI PRIHODI GOSPODARSTVA PREMA DJELATNOSTIMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

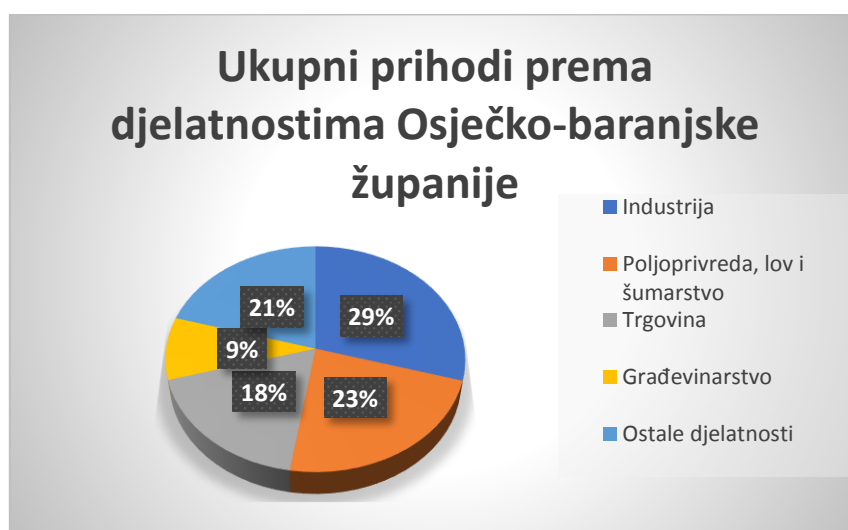
⁴⁵Gospodarstvo Osječko-baranjske županije zasniva se na prerađivačkoj industriji koja ostvaruje gotovo trećinu ukupnih prihoda županije. Glavne grane prerađivačke industrije zastupljene u Osječko-baranjskoj županiji su kemijska industrija, drvna i papirna industrija, tekstilna industrija, proizvodnja metala i proizvoda od metala, industrija građevinskog materijala, strojogradnja i graditeljstvo. Osim prerađivačke industrije, glavne djelatnosti u županiji su poljoprivreda, lov i šumarstvo, trgovina, građevinarstvo, promet, turizam i informacijsko-telekomunikacijski (IT) sektor.

Prema podacima iz 2018. sa stranica Hrvatske gospodarske komore struktura ukupnih prihoda trgovačkih društava Osječko-baranjske županije izgledala je sljedeće:

Tablica 8 – Ukupni prihodi prema djelatnostima Osječko-baranjske županije

Industrija	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	Trgovina	Građevinarstvo	Ostale djelatnosti
29.5%	23.0%	18.1%	8.9%	20.5%

Slika 13 - Ukupni prihodi prema djelatnostima Osječko-baranjske županije (grafički prikaz)

⁴⁵ Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Osijek, gospodarski profil županije

6.3. USPOREDBA GOSPODARSKIH PROFILA GRADOVA ZADRA I OSIJEKA

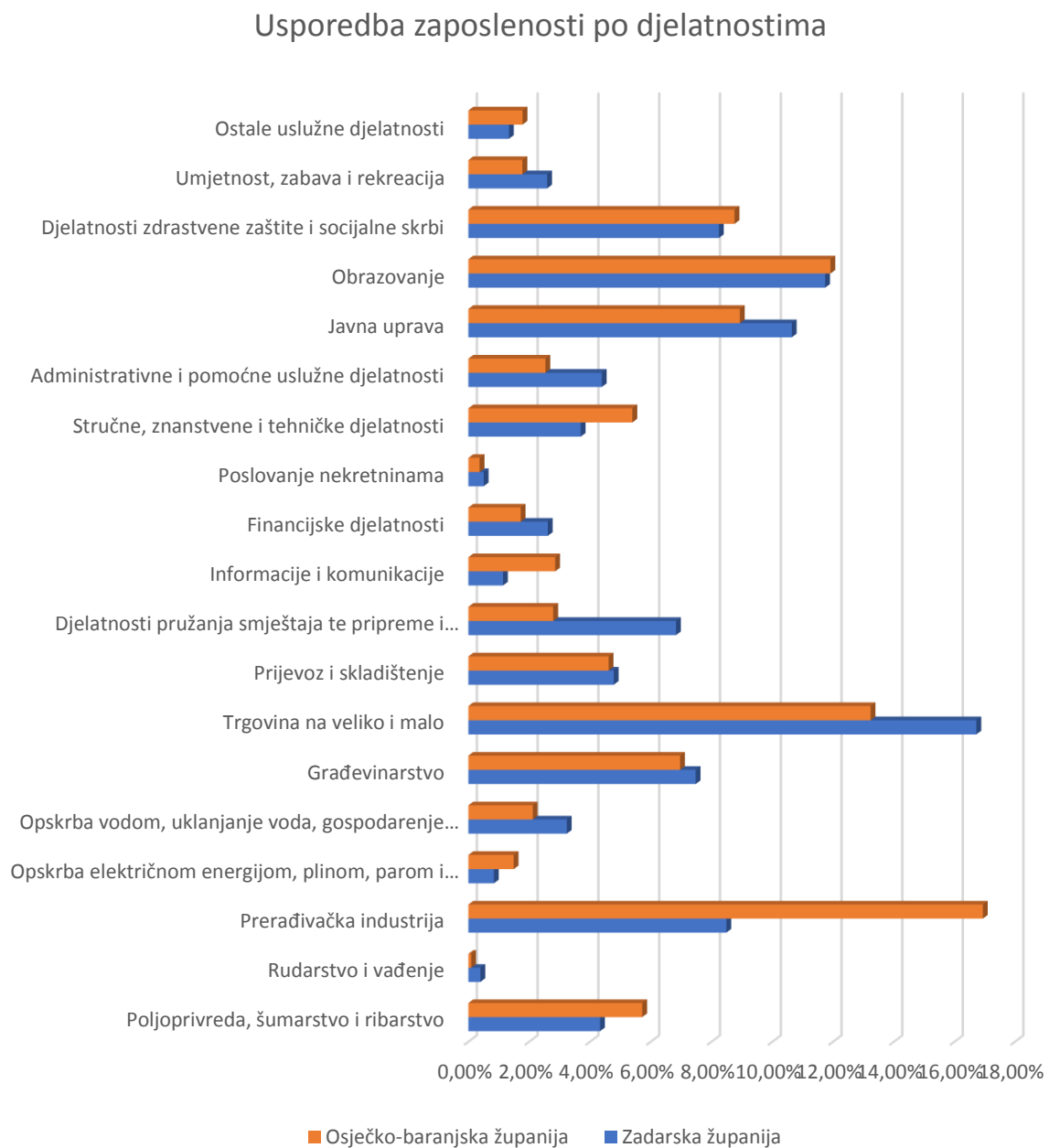
Tablica 9 – Usporedba zaposlenosti po djelatnostima

	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Rudarstvo i vađenje	Prerađivačka industrija	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Opskrba vodom, uklanjanje voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i malo	Prijevoz i skladištenje	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Zadarska županija	4.33%	0.40%	8.49%	0.84%	3.24%	7.48%	16.73%	4.78%	6.83%
Osječko-baranjska županija	5.72%	0.09%	16.94%	1.49%	2.12%	6.97%	13.24%	4.61%	2.79%
	Informacije i komunikacije	Financijske djelatnosti	Poslovanje nekretninama	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	Javna uprava	Obrazovanje	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Umjetnost, zabava i rekreacija
Zadarska županija	1.14%	2.61%	0.50%	3.70%	4.39%	10.64%	11.74%	8.24%	2.59%
Osječko-baranjska županija	2.85%	1.72%	0.37%	5.40%	2.53%	8.93%	11.91%	8.76%	1.78%

Tablica 5 prikazuje usporedbu zaposlenosti po djelatnostima. Vidi se da Osječko-baranjska županija zapošljava najviše ljudi u prerađivačkoj industriji, dok Zadarska županija najviše prednjači pred Osječko-baranjskom županijom u trgovini na veliko i malo te djelatnostima pružanja smještaja te pripreme usluživanja hrane što je bilo i za očekivati jer to su djelatnosti koje su osovina turizma.

Isti podaci prikazani su i grafički na slici 13:

Slika 14 - Usporedba zaposlenosti po djelatnostima (grafički prikaz)

7. ZAKLJUČAK

Grad Zadar, kao i Zadarska županija, zasnivaju svoje gospodarstvo na turizmu i uslužnim djelatnostima, te industriji, konkretno ribarstvu i marikulturi. Uzevši u obzir da se Zadar nalazi na prometnom čvorištu koje spaja južni i sjeverni dio zemlje te kao takav privlači veliki broj gostiju, stranih i domaćih, očekivano je da većinu svojih prihoda dobija iz navedenih djelatnosti. Redovitim porastom broja turista iz godine u godinu, također je očekivano da će se udio zaposlenih ljudi u potonjim djelatnostima i dalje povećavati, a time i prihodi. Povećanje kapaciteta u turističkim i uslužnim djelatnostima se može odvijati u otvaranju novih i uređenju postojećih plaža, gradnjom i renoviranjem objekata za noćenje i usluživanje hrane i pića, promoviranjem ponude grada u regionalnim i europskim medijima te populariziranje seoskog turizma. Osim toga, postoji prostor za širenje ostalih djelatnosti, posebno u prerađivačkoj industriji i građevinarstvu.

Usporedbom Zadra i Osijeka pokazano je kako se razlikuju glavni fokusi u razvoju gospodarskih grana kod gradova na moru i kontinentalnih gradova. To je prikazano u razlici broja zaposlenih po pojedinim djelatnostima, pa tako Osijek većinu svoga gospodarstva bazira na prerađivačkoj industriji i poljoprivredi i šumarstvu, dok Zadar, kao što je već rečeno, se oslanja na more, turizam, uslužne djelatnosti te ribarstvo i marikulturu.

POPIS LITERATURE

- [1] Suić, M., Zadar u starom vijeku, Filozofski fakultet Zadar, 1981.
- [2] Klaić, N., Petricioli, I., Zadar u srednjem vijeku, Filozofski fakultet Zadar, 1976.
- [3] Balog, Z., Zadar: Tisućljetna metropola istočne obale Jadrana, Izdavačka kuća Veda, Križevci, 2018.
- [4] Marčetić, G., Upravljanje ljudskim potencijalima, Suvremena javna uprava, Zagreb, 2007.
- [5] Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V., Novak Lalić, G., Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, Suvremena javna uprava, Zagreb, 2014.
- [6] Koprić, I., Škarica, M., Milošević, B., Suradnja i razvoj u lokalnoj i regionalnoj samoupravi, Institut za javnu upravu, Zagreb, 2015.
- [7] Lokalna samouprava i lokalni izbori, Institut za javnu upravu, Zagreb, 2013.
- [8] Koprić, I., Musa, A., Giljević, T., Građani, javna uprava i lokalna samouprava: Povjerenje, suradnja, potpora, Institut za javnu upravu, Zagreb, 2017.
- [9] Zadar, <https://www.adria-planet.com/i/croatia/zadar>, 08.08.2020.
- [10] Geografske specifičnosti Zadarske županije, <https://www.hgk.hr/zupanijska-komora-zadar/geografske-specificnosti-zadarske-zupanije>, 09.08.2020.
- [11] Grb i zastava, <https://www.grad-zadar.hr/grb-i-zastava-87/>, 10.08.2020.
- [12] Statut Grada Zadra (pročišćeni tekst), Zadar, 8. lipnja 2018.
- [13] Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Zadar, gospodarski profil Zadarske županije, <https://www.hgk.hr/zupanijska-komora-zadar/gospodarski-profil-zadarske-zupanije>, 15.08.2020.
- [14] Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Osijek, gospodarski profil županije, <https://www.hgk.hr/zupanijska-komora-osijek/gospodarski-profil-zupanije>, 17.08.2020.
- [15] Državni zavod za statistiku, Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama, stanje 31. ožujka 2019., https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/09-02-04_01_2019.htm, Zagreb, 30. travnja, 2020.

- [16] Razvojna agencija Zadarske županije, ZADRA d.o.o., Strategija razvoja grada Zadra 2013-2020, Zadar, 2013.
- [17] Šarunić, M., Utjecaj turističke ponude grada Zadra na zadovoljstvo gostiju, diplomski rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, Split, travanja 2016.
- [18] Hrvatska gospodarska komora, Gospodarska kretanja Zadarske županije, Zadar, prosinac 2019.

POPIS SLIKA

Slika 1 – Zadarski forum.....	2
Slika 2 – Crkva sv. Donata	3
Slika 3 – Škrinja sv. Šimuna.....	4
Slika 4 – Sveučilište u Zadru	5
Slika 5 – Karta grada Zadra	6
Slika 6 – Luka Gaženica	7
Slika 7 – Grb Grada Zadra	9
Slika 8 – Zastava Grada Zadra.....	10
Slika 9 - Dobna struktura stanovništva grada Zadra.....	20
Slika 10 - Zaposlenost prema područjima djelatnosti u pravnim osobama Zadarske županije	24
Slika 11 - Ukupni prihodi gospodarstva prema djelatnostima Zadarske županije.....	26
Slika 12 - Zaposlenost prema područjima djelatnosti u pravnim osobama Osječko-baranjske županije.....	32
Slika 13 - Ukupni prihodi prema djelatnostima Osječko-baranjske županije (grafički prikaz)	33
Slika 14 - Usporedba zaposlenosti po djelatnostima (grafički prikaz)	35

POPIS TABLICA

Tablica 1 – Dobna struktura stanovništva grada Zadra	19
Tablica 2 – Trend zaposlenosti i nezaposlenosti.....	20
Tablica 3 – Osigurane osobe po kategorijama	20
Tablica 4 – Obrazovna struktura.....	21
Tablica 5 – Zaposlenost prema područjima djelatnosti u pravnim osobama Zadarske županije	23
Tablica 6 - Ukupni prihodi gospodarstva prema djelatnostima Zadarske županije.....	25
Tablica 7 - Zaposlenost prema područjima djelatnosti u pravnim osobama Osječko-baranjske županije.....	31
Tablica 8 – Ukupni prihodi prema djelatnostima Osječko-baranjske županije	33

Tablica 9 – Usporedba zaposlenosti po djelatnostima.....	34